

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 2/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Koloveden kansallispuistosta

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä helmikuuta 2013 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Koloveden kansallispuistosta (HE 181/2012 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ympäristövaliokuntaan samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöneuvos Jukka-Pekka Flander ja hallitusneuvos Satu Sundberg, ympäristöministeriö

- ylitarkastaja Jussi Laanikari, maa- ja metsätalousministeriö
- aluejohtaja Matti Määttä, Metsähallitus
- riistapäällikkö Petri Vartiainen, Suomen riistakeskus, Etelä-Savo
- järjestötiedottaja Anna Grenfors, Suomen Metsästäjäliitto
- erityisasiantuntija Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanohjaaja Kari Kosunen, Heinäveden riistanhoitoyhdistys
- metsästyksenjohtaja Veli-Matti Asikainen, Pölläkan Metsästyseura.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ehdotetulla lailla laajennettaisiin vuonna 1990 perustettua Koloveden kansallispuistoa ja saatettaisiin samalla kansallispuiston rauhoitus säännökset pääosin vastaamaan luonnonsuojelulain (58/2011) säännöksiä. Luonnonsuojelulain säännösten mukaan eläinten tappaminen ja hätyyttäminen on kansallispuistoissa pääsääntöisesti kielletty. Hirvenajo voidaan kuitenkin kansallispuistoissa sallia alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen eli Metsähallituksen luvalla. Pohjoisessa Suomessa metsästyslain 8 §:ssä erikseen määritellyllä alueella sijaitsevien kan-

sallispuistojen perustamisen yhteydessä metsästyskiellosta on kuitenkin säädetty laajoja poikkeuksia. Eteläisessä Suomessa poikkeuksia kansallispuistojen metsästyskieltoon on sen sijaan säädetty tällä hetkellä ainoastaan Koloveden ja Selkämeren kansallispuistojen osalta.

Koloveden kansallispuistosta annetun asetuksen mukaan paikalliset asukkaat saavat Metsähallituksen luvalla metsästä tällä hetkellä hirveä kansallispuistossa. Valiokunta korostaa sitä, että hirvenmetsästyksen salliminen jatkossakin suurimmassa osassa Koloveden kansallispuistoa on tarpeellista kansallispuiston lähi-

alueiden hirvikannan sääntelyn varmistamiseksi. Valiokunta pitää hyvänä sitä, että ehdotettavat hirvenmetsästysalueet on pitkälti rajattu yhteistyössä alueella toimivien metsästysseurojen kanssa.

Lakiehdotuksen 4 §:ssä säädetään hirvenmetsästyksen harjoittamisesta Koloveden alueella. Valiokunta toteaa, että hirvenmetsästyksessä esitetty ehdotettu sallittavaksi vain paikallisille asukkaille (Enonkosken ja Heinäveden kuntien sekä Savonlinnan kaupungin asukkaille). Lakiehdotuksen perusteluissa paikallinen asukas määritellään henkilöksi, jonka kotipaikka on jossain kansallispuiston sijaintikunnista. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan myös, että Savonrannan kunnan liittyttyä vuonna 2009 Savonlinnan kaupunkiin on metsästykseseen oikeutettujen henkilöiden piiri laajentunut sitten kansallispuiston perustamisen. Asiantuntijakuulemisen perusteella on kuitenkin arvioitavissa, että esitys vähentää hirvenmetsästykseseen oikeutettujen henkilöiden määrää huomattavasti niillä alueilla, jotka liitetään kansallispuistoon. Valiokunta pitääkin esitettyä rajausta erittäin ongelmallisena hirvenmetsästyksen jatkumisen ja sen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta. Valiokunta toteaa, että hirvenpyynti vaatii onnistuakseen varsin paljon metsästäjiä ja metsästysoikeuden rajaaminen vain kyseisissä kunnissa asuville vaikeuttaa metsästyksen toteuttamista tai voi jopa lopettaa alueella toimivien seurojen hirvenmetsästyksen kansallispuiston alueella. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että metsästäjien määrä ei sinänsä lisää hirvikantaan kohdistuvaa metsästyspainetta, koska hirvenmetsästyksessä kaadettavien eläinten määrän vahvistaa Suomen riistakeskus pyyntilupamenettelyssä. Metsästyslain 26 §:n 2 momentista (159/2011) käy ilmi, että myönnettäessä hirvieläinten pyyntilupia on huolehdittava siitä, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu ja että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla.

Suomen riistakeskuksen tekemän selvityksen mukaan Koloveden kansallispuiston laajennusalueella metsästävien seurojen jäsenistä yli puolet asuu jo tällä hetkellä muilla paikkakunnilla.

Esimerkkinä riistakeskuksen selvityksessä on mainittu metsästysseura, jonka 29 jäsenestä 27 on tällä hetkellä ulkopaikkakuntalaisia. Valiokunta toteaa, että Etelä-Savo on maakuntana muuttotappioaluetta ja tulevaisuudessa metsästysseurojen jäsenistä yhä useampi asuu muualla. Erityisesti nuoret muuttavat opiskelun ja työn vuoksi pois syntymäkunnistaan. Metsästysseuran jäsenyys sitouttaa heidät kuitenkin usein kotikylälleen, ja he pysyvät jäseninä paikallisissa metsästysseuroissa kotikunnan muuttuessaakin. Alueella toimivissa metsästysseuroissa on jo tällä hetkellä runsaasti alueella syntyneitä, mutta lakiehdotuksen perusteella arvioituna ulkopaikkakuntalaisia jäseniä, joita kuitenkin sitoo kotiseutualueelle hirvenmetsästysoikeus metsästysseuran kautta.

Valiokunta pitää edellä todettuun viitaten esitettyä 4 §:n paikallisen asukkaan määritelmää hirvenmetsästyksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta tarpeettoman rajaavana. Rajausta vaikeuttaa jatkossa huomattavasti hirvenmetsästyksen järjestämistä ja alueen hirvikannan erittäin tarpeellista säätelyä. Valiokunta katsoo, että hirvenmetsästyksen osalta on voitava mahdollistaa metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen Koloveden kansallispuiston alueella myös tulevaisuudessa. Tämä edistäisi osaltaan paikkakuntalaisten myönteistä suhtautumista kansallispuiston laajentamiseen.

Valiokunta toteaa, että kansallispuiston alueella toimivien metsästysseurojen jäsenet voivat kuulua riistahallintolain 15 §:n mukaisesti siihen riistanhoitoyhdistykseen, jonka toiminta-alueella he pääasiassa metsästävät kotikunnastaan riippumatta. Ottaen huomioon edellä esitetty valiokunta katsoo, että riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys esityksessä ehdotetun asuinpaikan sijaan rajaisi Koloveden alueella hirveä metsästävät henkilöt tarkoituksenmukaisemmalla ja alueen riistataloutta palvelevalla tavalla. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää ympäristövaliokunnalle lakiehdotuksen 4 §:n muuttamista siten, että Koloveden kansallispuistossa sallittaisiin alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla hirvenmetsästyksessä 2 §:ssä mainittujen kuntien alueella toimivien riistanhoitoyh-

distysten jäsenille. Valiokunta korostaa, että esitetyllä muutoksella muualle muuttaneet henkilöt, jotka ovat kuitenkin edelleen kotikylänsä ja syntymäkuntansa metsästysseuran jäseniä, pysyisivät jatkossakin metsästämään hirveä alueella.

Valiokunta toteaa lopuksi, että norpan häiriötömän pesinnän turvaamiseksi on Koloveden kansallispuiston voimassa olevassa järjestys-säännössä asetettu luonnonsuojelulain 18 §:n nojalla liikkumiskieltoja ja -rajoituksia. Valiokunta pitää keskeisenä lähtökohtana kansallis-

puistoa laajennettaessa ja myös uutta järjestys-sääntöä valmisteltaessa sitä, että paikallisten asukkaiden liikkumista ja rantautumista ei rajoiteta tarpeettomasti, vaan ainoastaan erityisillä perusteilla.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 28 päivänä helmikuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jari Leppä /kesk
vpj. Lauri Heikkilä /ps
jäs. Heikki Autto /kok
Markku Eestilä /kok
Lasse Hautala /kesk
Reijo Hongisto /ps
Anne Kalmari /kesk
Timo V. Korhonen /kesk

Pirkko Mattila /ps
Jari Myllykoski /vas
Mats Nylund /r
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /kok
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio.